

SPIS TREŚCI

WSTĘP	7
Rozdział 1	
PROBLEMATYKA KULTURY BEZPIECZEŃSTWA PRACY	9
1.1. Istota kultury bezpieczeństwa pracy.....	9
1.1.1. Czynniki wpływające na kulturę bezpieczeństwa pracy.....	11
1.1.2. Kształtowanie kultury bezpieczeństwa pracy	13
1.2. Badania dotyczące kultury bezpieczeństwa pracy.....	16
1.2.1. Model kultury bezpieczeństwa pracy	17
1.2.2. Diagnoza kultury bezpieczeństwa pracy	17
1.2.2.1. Badanie klimatu bezpieczeństwa	18
1.2.2.2. Złożone badania kultury bezpieczeństwa	19
1.3. Postawy i zachowania pracowników a kultura bezpieczeństwa pracy	20
1.3.1. Czynniki wpływające na zachowania pracowników	21
1.3.2. Model uwarunkowań zachowań bezpiecznych	22
1.3.3. Motywowanie jako element kultury bezpieczeństwa	25
1.3.4. Wpływ postaw i zachowań pracowników na wypadki w przedsiębiorstwie	26
Rozdział 2	
ORGANIZACJA WARUNKÓW PRACY JAKO PRZYCZYNA BŁĘDNEGO	
DZIAŁANIA CZŁOWIEKA.....	28
2.1. Środowisko pracy	28
2.1.1. Mikroklimat	29
2.1.2. Zanieczyszczenia powietrza.....	31
2.1.3. Jakość oświetlenia.....	31
2.1.4. Odpowiedni dobór kolorów	32
2.1.5. Hałas	32
2.2. Organizacja pracy	33
2.3. Sytuacje zagrożenia w miejscu pracy	34
2.3.1. Model zachowania się człowieka w sytuacji zagrożenia	35

2.4. Sytuacje niedostatku informacji i deficytu czasu w miejscu pracy	38
2.4.1. Sytuacje braku informacji w miejscu pracy.....	38
2.4.2. Sytuacje braku czasu w miejscu pracy	39
Rozdział 3	
ROLA CZYNNIKA LUDZKIEGO W POPEŁNIANIU BŁĘDÓW W PRACY	41
3.1. Pojęcie czynnika ludzkiego.....	41
3.2. Pojęcie błędu i jego klasyfikacja.....	42
3.2.1. Rodzaje niebezpiecznych błędów	42
3.2.2. Klasyfikacje błędów	45
3.2.3. Przyczyny niebezpiecznych błędów.....	47
3.3. Psychologiczne aspekty i mechanizmy powstawania błędów.....	49
3.4. Przewidywanie błędów na podstawie psychicznych możliwości człowieka	51
3.5. Stany człowieka wpływające na jego niezawodność	54
3.5.1. Ocena stanów funkcjonalnych człowieka.....	55
3.5.1.1. Zmęczenie jako przyczyna popełniania błędów	55
3.5.1.2. Praca monotonna jako przyczyna popełnianych błędów	57
3.5.1.3. Napięcia emocjonalne jako przyczyna popełnianych błędów	58
Rozdział 4	
MOTYWOWANIE PRACOWNIKÓW DO BEZPIECZNEJ PRACY	62
4.1. Podstawowe pojęcia i definicje motywowania	62
4.2. Charakterystyka procesu motywowania - wybrane teorie motywacji.....	63
4.3. Instrumenty pobudzania motywacji	66
4.3.1. Podział motywatorów	67
4.3.1.1. Płaca jako środek motywacyjny.....	68
4.3.1.2. Pozapłacowe środki pobudzania motywacji	70
4.4. Motywowanie do bezpiecznego postępowania.....	72
4.5. Metody i środki motywowania do bezpiecznej pracy	73
Rozdział 5	
PARTYCYPACJA PRACOWNICZA	77
5.1. Istota partycypacji i jej klasyfikacji	77
5.1.1. Podstawowe pojęcia i definicje partycypacji pracowniczej	77
5.2. Geneza partycypacji w Polsce.....	79
5.3. Funkcje i wartości partycypacji	81
5.4. Typy i wymiary partycypacji	82
5.5. Poziomy i rodzaje uczestnictwa pracowników w zarządzaniu	85
5.6. Formy zaangażowania pracowników w system zarządzania.....	89
5.7. Warunki konieczne do wystąpienia i rozwoju partycypacji w przedsiębiorstwie	90
5.8. Korzyści wynikające z partycypacji pracowników w system zarządzania bezpieczeństwem	93

Rozdział 6	
STRES ZAWODOWY	95
6.1. Pojęcie i definicje stresu	95
6.1.1. Fizjologiczna teoria stresu	96
6.1.2. Psychologiczne teorie stresu	97
6.2. Przyczyny powstawania stresu w pracy	98
6.3. Pojęcie stresu zawodowego	99
6.3.1. Stresory zawodowe	100
6.3.2. Skutki stresu zawodowego	101
6.3.3. Stres pracowników a funkcjonowanie przedsiębiorstwa	103
6.4. Przeciwdziałanie stresorom zawodowym	103
6.4.1. Indywidualne sposoby radzenia sobie ze stresem	104
6.4.2. Działania organizacji na rzecz obniżania stresu wśród pracowników	105
Rozdział 7	
WYPALENIE ZAWODOWE	107
7.1. Charakterystyka zjawiska wypalenia zawodowego	107
7.2. Wypalenia zawodowe - pojęcia i definicje	108
7.3. Przyczyny i skutki wypalenia zawodowego	110
7.3.1. Sygnały ostrzegawcze wskazujące na zjawisko wypalenia	110
7.3.2. Przyczyny wypalenia zawodowego	111
7.3.3. Stadia procesu powstawania wypalenie zawodowego	111
7.3.4. Proces wypalenia zawodowego	113
7.3.5. Fazy i objawy wypalenia zawodowego	114
7.3.6. Kryteria diagnostyczne zespołu wypalenia	115
7.3.7. Skutki wypalenia zawodowego	116
7.4. Profilaktyka wypalenia zawodowego	117
7.4.1. Sposoby zapobiegania wypaleniu zawodowemu	117
7.4.2. Przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego pracowników	118
Rozdział 8	
MOBBING W PRACY	120
8.1. Zjawisko mobbingu i jego charakterystyka	120
8.2. Przyczyny występowania mobbingu w przedsiębiorstwie	122
8.3. Mobber, ofiara mobbingu i przebieg mobbingu	123
8.3.1. Charakterystyka mobbera	123
8.3.2. Charakterystyka ofiary mobbingu	125
8.3.3. Przebieg mobbingu	127
8.4. Taktyki stosowane w mobbingu	128
8.5. Zachowania mobbingowe	129
8.6. Skutki mobbingu	131
8.7. Przeciwdziałanie zjawisku mobbingu w przedsiębiorstwie	132

8.7.1. Profilaktyka mobbingu od strony pracownika	132
8.7.2. Reagowanie na istniejący mobbing	132
8.7.3. Rady dla mobbingowanego	134
BIBLIOGRAFIA	135